

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΣΑΒΑΤΟ

Ίδιοχρήτης : Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ : ΔΡΟΜΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ, άρ. 4, ΑΘΗΝΑ

Συντρομή χρονιάτικη : Για την Ελλάδα δρ. 10. Για το εξωτερικό φρ. χρ. 12.50.— Για τις επαρχίες δεχόμαστε και τρίμηνες συντρομές (3 δρ. την τριμηνία).—Κανένας δὲ γράφεται συντρομητής ἂν δὲν προπληρώσει τὴ συντρομή του **Γιὰ τὸ 1915** ἢ συντρομή ὀρίστηκε σὲ 20 δρ. φρ. τὴ χρονιά.

20 λεπτά τὸ φύλλο.—Τὰ περασμένα φύλλα πουλιούνται σὲ γκαφεῖο μας διπλὴ τιμὴ.

Βρίσκεται στὴν Ἀθήνα σ' ὅλα τὰ κίβρια καὶ σὲ βιβλιοπωλεῖο Βασιλείου (ὁδὸς Σταδίου 42)

ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΜΙΑ ΔΙΑΛΕΞΗ

Ἡ διάλεξη τῆς κ. Ψηλορείτη εἶχε τὸ καλὸ ὅτι φανέρωσε στοὺς ἀκροατὲς τῆς, τοὺς περισσότερους θηλυκοὺς καὶ ὄχι ὅλους ἃ la portée τοῦ θεμάτου, ὅτι ζεῖ κάποια νεώτερη Ἑλληνικὴ φιλολογία, ἀλλ' ὄχι καὶ γι' αὐτὸ χωρὶς ψεγάδια. Βέβαια σὲ μιὰ διάλεξη δὲν περιμένει κανεὶς κριτικὴ, ὅμως ἀπὸ τὴν κ. Ψηλορείτη περιμέναμε κριτικὴ, ὅταν εἶναι μάλιστα γνωστὴ ἡ θέση τῆς στῆ φιλολογία. Καὶ παίρνοντας τὴ σειρά, πρῶτα-πρῶτα θὰ τῆς τοῦμε, ὅτι δὲν ἔχει καθόλου δίκιο μὲ τὸ νὰ λέη, ὅτι σὲ δράμα δὲν ἔχει νὰ παρουσιάσῃ τίποτα ἢ νεοελληνικὴ τέχνη. Μέσα στὶς λογῆς-λογῆς προσπάθειες τῶσαν καὶ τῶσαν γιὰ κάποιο δράμα, δὲν πρέπει νὰ ξεχωρίσουμε τὴ δραματικὴ τέχνη τοῦ Δημήτρη Ταγκόπουλου ; Ἐνὶ δράση τους, τὸ ρεαλιστικὸ στοιχεῖο (καὶ σ' αὐτὸ συμφωνοῦμε μὲ τὴν κ. Ψηλορείτη, γιὰτὶ τὴ δείχνει ὀπαδὸ τοῦ ἀντικειμενισμοῦ, τῆς ἀληθινῆς τέχνης) θὰ τὰ ζήλευε καὶ ὁ καλύτερος δραματογράφος τῆς σύγχρονης Γερμανίας. Μόνον πού λείπουνε κείνα τὰ στοιχεῖα γιὰ νὰ γίνουσι δράματα ἀπροσδιόριστοι ἐποχῆς καὶ τόπου, δηλ. τραγωδίαι. Ἐἶναι δυνατὸ ψυχολογικὸ ρομάντσο βέβαια δὲν ἔχουμε, ἔστω καὶ μιὰ μίμηση τοῦ Dostoewski ὅμως τὸ «Πάθος» τοῦ Κ. Θεοτόκη γιὰ τὸ λυρικοῖδεολογικὸ, τὴν ἐπάξια αὐτῆ μίμηση τοῦ Nietzsche, παράλειψή τῆς εἶτανε νὰ μὴ τὸ ἀναφέρη. Κι ἀφινοντας τὸ διήγημα πού λίγο πολὺ ἔχει νὰ παρουσιάσῃ κάτι ἢ νεοελληνικὴ πρόζα, ἄς ἐρθοῦμε στοὺς Λυρικοὺς. Ἐ! ἐδῶ, ἡ κ. Ψηλορείτη ἔμερολήπτῃσε. Εἶμαι βέβαιος ἢ ὅτι δὲν ἤθελε νὰ μᾶς φανερώσῃ τὰ ψυχικὰ τῆς ἰνδάλματα, κι αὐτὸ συνέδη, γιὰτὶ ὅλοι μας εἴμαστε μουσικοπάθει, ἢ θέλησε νὰ φανῇ ἄρεστή σὲ κάποιο κύκλο. Κι αὐτὸς ὁ κύκλος εἶτανε ὁ Ἀλεξανδρινός. Μίλησε μὲ λεπτομέρεια γιὰ τὸν Καβάφη, γιὰ τὸν Ἡφαιστο κάποιου Καμπάνη, καὶ τὸ Ρήγα Γκόλφη οὔτε τὸν ἀνάφερε.

Ἀνάφερε τὶς ποιητικὲς διάθεσες καὶ προσπάθειες (poetische Stimmungen) τοῦ Σικελιανοῦ, τοῦ Σκίπη, τοῦ Καβάφη, ἔτσι μποροῦν νὰ χαρακτηρισθοῦν, ὅλα ὅσα ἔχουνε γράψῃ οἱ τρεῖς τους, κ' ἐστάθη ἀδύνατον νὰ εἴρῃ ἓνα ποίημα τοῦ Γκόλφη. Καὶ ὅμως, θυμοῦμαι, εἶναι πολὺς καιρὸς τώρα, ὁ ἀγνὸς ποιητῆς, πού ὅτι γράφει, τὸ σφραγίζει ἢ εὐκρινεῖα, εἶχε δημοσιέψῃ σὲ «Νουμά», ἓνα μεγάλο ποίημα. **Πνέμα**, τὸνόμαζε, νομίζω. Ἐτσι, εἶτανε νοεμβριανὴ μέρα, τὸ κάθε τι εἶτανε νοτισμένο, καὶ κατὰ τὸ λόγιμα σὲ μιὰν éclaircie, κάτω ἀπ' τὸν οὐρανὸ τῆς Κηφισιάς, διάβαινε πραγματικὰ τὸ ὕλικοποιημένο πιά Πνέμα ὡς δύναμη, εἰκόνα, λυρισμός, τέχνη, δὲν ξέρω τέλος πάντων, κάτι τι πραγματικὰ ἀσύλληπτο. Ἄλλ' ὁ ποιητῆς ἔχει καὶ μιὰ συλλογὴ τραγῳδία: κάτι μποροῦσε νὰ βρῇ κεί μέσα ἢ κ. Ψηλορείτη. Τοῦ Γρυπάρη, οὔτε ἓνα Ἰντερμέδιο, δὲν εἶχε τὴν καλοσύνη νὰ μᾶς ἀναφέρῃ. Τὴ βαθεῖα αὐτῆ λυρισμένη ψυχῆ πού κάθε τῆς Ἰντερμέδιο εἶναι κ' ἓνας στόνος τοῦ Αἰσχυλιακοῦ Προμηθέα, περιορίστηκε νὰ μᾶς τὴν παραουσιάσῃ σὲ μιὰ χωριάτικη εἰκόνα. Ἄς μὴ δακρύσουμε οἱ θαυμαστὲς του. Τὸ Ἰντερμέδιο κείνον γιὰ τὸ «Χυνόπορο» νὰ τὸ ἀπάγγελνε, ὅπως ἀπαγγέλλει ὠραία ἢ κ. Ψ., εἶμαι βέβαιος, ὅτι θὰ πετύχαινε τὴ λυρικὴ ἔκσταση τοῦ ἀκροατήριου. Ὁ σφιχτοδεμένος, ζωγραφικὸς στίχος τοῦ Βλαστοῦ, οἱ ζωγραφίαι τοῦ Περγιαλίτη, τὰ Lied τοῦ Πάλλη, φαίνεται πῶς ἦσαν ἀγνωστα πράγματα στὴν πολύξερη Κυρία. Διάβασε ἀπ' τὰ ἔργα τοῦ Παλαμά τὰ πιδ ἄστοχα: κ' ἔτσι ἀντὶ νὰ μᾶς τὸν παρουσιάσῃ ἀντάξιο, στὰ τόσα καλὰ πούπε, τὸν ἐβγαλε ζῆμιωμένο στὴν ἀντίληψη τῶν ἀκροατῶν. Ἐχει τόσους ὕμνους ὁ Παλαμάς μὲ πετυχημένο πιναρισμὸ γραμμένους, καὶ ἂν δὲν εἶχε πρόχειρο ἄλλο, τὸν Ὀλυμπιακὸ, ἔπρεπε νὰ τὸν ξέρῃ ἀπόξω, ὅπως δὲ ὅλοι πιστεύω νὰ τὸν ξέρουσι. Καὶ γιὰ νὰ τελειώνουμε, ἀπ' τὴν κ. Ψηλορείτη περιμέναμε κριτικὴ, ἐπαναλαμβάνω πάλι. Ἄς μείνουμε, ὡς τὴν ὦρα, μὲ ὅτι ἔγραψε γιὰ τὴ νεοελληνικὴ τέχνη, χρόνια τώρα, καὶ δημοσιέψῃ σὲ «Νουμά» ὁ Κωσταντῖνος Χατζήπουλος, μὲ κάποια τροποποίησι ὅμως, ἄς μὴ τὴ συγχωρήσῃ ὁ σοφὸς συνεργάτης τοῦ «Νουμά». Τὸ Γρυπάρη καὶ τὸν Παλαμά κοντὰ-κοντὰ: τὸ δίκιο εἶναι νὰ τὰ μοιραστοῦν τὰ δαφνοκλώνια. Ἐ! κ' ὅστερα ὁ Μαβίλης.

ΤΣ.

Καὶ δυὸ λόγια γιὰ πορτραῖτο τῆς κ. Ψ.

— Τὸ ὄλο τῆς cheminot, μάλιστα μὲ τὸ βάδισμά τῆς. Τὰ μάτια τῆς κουρασμένα ἀπὸ τὸ Studium. Ἡ φωνὴ τῆς vibrante. Ὡ, αὐτὴ ἡ πνευματικὴ δροσιά τῆς! Νὰ θέλῃ τάχα νὰ ἐνσαρκώσῃ κανένα ἀπὸ κείνους τοὺς τύπους πούπε; Τὸ ἐξωτερικὸ τῆς φαίνεται τόσο κουρασμένο!...

ΤΣ.

ΣΑΑΔΗ. — Ἡ συμβουλή πού λαβαίνεις ἀπὸ ἓναν ἀμαθὴ χωρὶκὸ ἀξίζει πολλὲς φορὲς πιὸ πολὺ ἀπ' ὅλα τὰ διδάγματα τῶν φιλοσόφων.